

Globalizace a její patologie

Odkazy

SOUČASNÁ SITUACE
(nejnovější dostupné údaje)

- Lepší situace
- Nad průměrem
- Pod průměrem
- Horší situace
- Nedostatečné údaje

VÝVOJ
(od roku 1990 nebo nejbližšího dostupného roku)

- ➔ Významný pokrok
- ➔ Mírný pokrok
- || Stagnace
- ➔ Regrese
- ➔ Značná regrese

Úplná tabulka na: www.socialwatch.org/statistics2008

Souhrn: SOUČASNÁ SITUACE (barva) VÝVOJ (šipka-ikona)	ZEMĚ (hodnota BCI, 0–100)	MALÁRIE (případů na 1 000 lidí)	TUBERKULÓZA (případů na 100 000 lidí)	LIDÉ ŽIJÍCÍ S HIV/AIDS (věk 15–49, %)	KOJEŇECKÁ ÚMRTNOST (na 1 000 živě narozených)	ÚMRTNOST DO 5 LET (na 1 000 živě narozených)
➔	Afghánistán (52)	24.7	231 ➔	<0.1	165	257
➔	Albánie (94)		26 ➔		15 ➔	17 ➔
➔	Alžírsko (94)	<0.1	56 ➔	<0.1	33 ➔	38 ➔
	Andorra (—)		17 ➔		3	3
	Angola (62)	106.9 ➔	344 ➔	3.3	154	260
—	Antigua a Barbuda (-)		9 ➔		10	11
➔	Argentina (98)	<0.1	48 ➔	0.5	14 ➔	16 ➔
➔	Arménie (96)	<0.1	80 ➔	0.1	21 ➔	24 ➔
	Austrálie (99)		7 ➔	<0.1	5	6 ➔
	Ázerbájdžán (85)	0.1	87 ➔	<0.1	73 ➔	88 ➔
➔	Bahamy (99)		40 ➔	2.8	13 ➔	14 ➔
➔	Bahrajn (99)		45 ➔		9 ➔	10 ➔
➔	Bangladéš (57)	0.4	391 ➔	<0.1	52 ➔	69 ➔
➔	Barbados (99)		11 ➔	1.2	11 ➔	12 ➔
➔	Belgie (99)		11 ➔	0.2	4 ➔	4 ➔
➔	Belize (93)	3.7 ➔	56 ➔	2.1	14 ➔	16 ➔
	Bělorusko (99)		71 ➔	0.2	12 ➔	13 ➔
➔	Benin (68)	122.0 ➔	135 ➔	1.6	88 ➔	148 ➔
➔	Bhútán (78)	1.7 ➔	96 ➔	<0.1	63 ➔	70 ➔
➔	Bolívie (80)	2.3	266 ➔	0.1	50 ➔	61 ➔
➔	Bosna a Hercegovina (-)		57 ➔	<0.1	13 ➔	15 ➔
➔	Botswana (92)	12.6 ➔	454 ➔	23.6 ➔	90 ➔	124 ➔
➔	Brazílie (92)	2.1	55 ➔	0.5	19 ➔	20 ➔
	Brunej (100)		99 ➔	<0.1	8	9
	Bulharsko (99)		41 ➔	<0.1	12	14 ➔
	Burkina Faso (64)	114.9 ➔	476 ➔	2.0 ➔	122	204
	Burundi (58)	274.0 ➔	714 ➔	3.1 ➔	109 ➔	181 ➔
➔	Chile (100)		16 ➔	0.2	8 ➔	9 ➔
➔	Cookovy ostrovy (90)		24 ➔		16 ➔	19 ➔
➔	Čad (42)	47.7 ➔	570 ➔	3.1 ➔	124 ➔	209 ➔
—	Černá Hora (-)		49		9 ➔	10 ➔
➔	Česká republika (99)		10 ➔	<0.1	3 ➔	4 ➔
➔	Čína (90)	<0.1	201 ➔	<0.1	20 ➔	24 ➔
➔	Chorvatsko (99)		64 ➔	<0.1	5 ➔	6 ➔
➔	Dánsko (98)		7 ➔	0.1	4	5 ➔
➔	Demokratická republika Kongo (dříve Zair) (69)	83.1 ➔	645 ➔	2.9 ➔	129	205
	Dominika (97)		16 ➔		13	15
➔	Dominikánská republika (88)	0.1	118 ➔	1.0	25 ➔	29 ➔
➔	Džibutsko (75)	7.2	1300 ➔	3.0	86 ➔	130 ➔
➔	Egypt (88)	<0.1	31 ➔	<0.1	29 ➔	35 ➔
➔	Ekvádor (83)	4.0 ➔	195 ➔	0.2	21 ➔	24 ➔
➔	Eritrea (67)	17.4 ➔	218 ➔	2.2	48 ➔	74 ➔
➔	Estonsko (99)		40 ➔	0.9	5 ➔	7 ➔
➔	Etiopie (54)	8.0 ➔	641 ➔	3.0 ➔	77 ➔	123 ➔

ZDROJE:
Malárie: World Malaria Report 2005,
UNICEF and WHO
(www.rhm.who.int/wmr2005/)

Tuberkulóza: Communicable Disease Global
Atlas Database, WHO
(www.who.int/globalatlas).
Lidé žijící s HIV/AIDS: 2007 Report on the
Global AIDS epidemic: UNAIDS.

Kojeňecká úmrtnost: The State of the World's Children
2008, UNICEF (www.unicef.org/sowc08).
Úmrtnost do 5 let: The State of the World's Children
2008, UNICEF (www.unicef.org/sowc08).

Podrobnější údaje o letech, na něž se vztahují
data, lze najít v úplných tabulkách na
www.socialwatch.org/statistics2008
Definice ukazatelů jsou uvedeny na konci
tabulky.

Souhrn: SOUČASNÁ SITUACE (barva) VÝVOJ (šipka-ikona)	ZEMĚ (hodnota BCI, 0–100)	MALÁRIE (případů na 1 000 lidí)	TUBERKULÓZA (případů na 100 000 lidí)	LIDÉ ŽIJÍCÍ S HIV/AIDS (věk 15–49, %)	KOJENECKÁ ÚMRTNOST (na 1 000 živě narozených)	ÚMRTNOST DO 5 LET (na 1 000 živě narozených)
→	Fidži (99)		30 →	0.5	16	18 →
→	Filipíny (77)	0.5	432 →	<0.1	24 →	32 →
	Finsko (100)		4 →	<0.1	3	4
→	Francie (99)		11 →	0.3	4	4 →
	Gabon (82)	66.8 ←	428 ←	6.8	60	91
→	Gambie (70)	100.5 →	423 ←	2.1 ←	84 →	113 →
	Ghana (66)	169.8 ←	379 →	2.2 →	76	120
→	Grenada (92)		8 →		16 →	20 →
	Gruzie (89)	0.1	84 ←	0.2	28 →	32 →
→	Guatemala (68)	2.5	103 →	0.8	31 →	41 →
	Guinea (66)	109.5 ←	466 ←	1.5 →	98 →	161 →
→	Guinea-Bissau (61)	134.6 ←	313 →	3.5	119 →	200 →
	Guyana (81)	36.1 ←	215 ←	2.1	46 →	62 →
→	Haití (-)	1.2	402 →	3.4 →	60 →	80 →
→	Honduras (78)	1.5 →	95 →	1.4	23 →	27 →
→	Indie (71)	1.7	299 →	0.7	57 →	76 →
→	Indonésie (84)	1.0	253 →	0.1	26 →	34 →
→	Irák (83)	<0.1	78 →		37 →	46 →
→	Irsko (100)		11 →	0.2	4 →	5 →
	Island (100)		3 →	0.5	2	3 →
→	Itálie (95)		6 →	0.3	4 →	4 →
→	Írán (91)	0.2	28 →	0.1	30 →	34 →
→	Izrael (100)		6 →		4 →	5 →
	Jamaika (95)		8 →	1.4	26	31
	Japonsko (99)		29 →	<0.1	3	4
→	Jemen (61)	13.2 ←	132 →		75 →	100 →
	Jižní Afrika (89)	0.3	998 ←	16.6 →	56 ←	69 ←
→	Jordánsko (97)		6 →		21 →	25 →
→	Kambodža (66)	5.0 →	665 →	1.5 →	65 →	82 →
	Kamerun (70)	46.0 →	237 ←	4.9 →	87	149 ←
	Kanada (99)		4 →	0.2	5	6
→	Kapverdy (93)	0.3	324 →		25 →	34 →
	Katar (96)		73 →		18	21 →
→	Kazachstán (98)		142 ←	0.1	26 →	29 →
	Keňa (71)	3.9 →	334 ←	6.1 →	79 ←	121 ←
→	Kiribati (88)		402 →		47 →	64 →
→	Kolumbie (90)	3.7	59 →	0.5	17 →	21 →
→	Komory (79)	5.1 →	86 →	0.5	51 →	68 →
→	Kongo (79)	5.3 →	566 ←	4.7	79 ←	126 ←
—	Korejská lidově dem. rep. (-)	0.7	180 →		42	
→	Korejská republika (100)	<0.1	123 →	<0.1	5	5 →
→	Kostarika (94)	0.2	17 →	0.2	11 →	12 →
→	Kuba (99)		10 →	<0.1	5 →	7 →
→	Kuvajt (98)		25 →		9 →	11 →
→	Kypr (99)		6 →		3 →	4 →
→	Kyrgyzstán (95)	0.1	137 ←	0.1	36 →	41 →
→	Laos (58)	3.3	292 →	0.1	59 →	75 →
←	Lesotho (72)		513 ←	22.7 →	102 ←	132 ←
→	Libanon (95)		12 →	0.1	26 →	30 →
←	Libérie (65)	301.5 ←	578 ←		157	235
→	Libye (98)		18 →		17 →	18 →
—	Lichtenštejnsko (—)				3 →	3 →
→	Litva (99)		61 →	0.1	7	8 →
	Lotyšsko (99)		60 ←	0.5	8 →	9 →

ZDROJ:
Malárie: World Malaria Report 2005,
UNICEF and WHO
(www.dtm.who.int/km/2005/)

Tuberkulóza: Communicable Disease Global
Atlas Database, WHO
(www.who.int/dal/adakfisa).
Lidé žijící s HIV/AIDS: 2007 Report on the
Global AIDS Epidemic, UNAIDS.

Kojenecká úmrtnost: The State of the World's Children
2008, UNICEF (www.unicef.org/sowc08).
Úmrtnost do 5 let: The State of the World's Children
2008, UNICEF (www.unicef.org/sowc08).

Podrobnější údaje o letech, na něž se vztahují
data, lze najít v úpravných tabulkách na
www.socialwatch.org/statistics/2008
Definice ukazatelů jsou uvedeny na konci
tabulky.

Souhrn: SOUČASNÁ SITUACE (barva) VÝVOJ (šipka-ikona)	ZEMĚ (hodnota BCI, 0–100)	MALÁRIE (případů na 1 000 lidí)	TUBERKULÓZA (případů na 100 000 lidí)	LIDÉ ŽIJÍCÍ S HIV/AIDS (věk 15–49, %)	KOJENEČKÁ ÚMRTNOST (na 1 000 živě narozených)	ÚMRTNOST DO 5 LET (na 1 000 živě narozených)
→	Lucembursko (97)		10 →	0.5	4 →	4 →
→	Madagaskar (61)	121.5 ←	415 →	0.5 →	72 →	115 →
→	Maďarsko (99)		21 →	<0.1	6 →	7 →
→	Makedonie (96)		33 →	<0.1	15 →	17 →
→	Malajsie (99)	0.2	125 →	0.4	10 →	12 →
→	Malawi (62)	240.4 →	322 →	12.5 →	76 →	120 →
→	Maledivy (86)		54 →		26 →	30 →
→	Mali (69)	62.2 →	578 →	1.6	119 →	217 →
→	Malta (100)		5 →	0.5	5 →	6 →
→	Maroko (79)	<0.1	79 →	<0.1	34 →	37 →
→	Marshallovy ostrovy (93)		241 →		50 →	56 →
→	Mauricius (98)	<0.1	40 →	0.4	13 →	14 →
=	Mauritánie (66)	59.6 →	606 →	0.6	78 →	125 →
→	Mexiko (94)	<0.1	25 →	0.2	29 →	35 →
→	Mikronésie (-)		109 →		33 →	41 →
=	Moldavsko (96)		154 →	0.8	16 →	19 →
→	Monako (—)		2 →		3 →	4 →
→	Mongolsko (95)		191 →	<0.1	34 →	43 →
=	Mozambik (66)	269.7 ←	624 ←	14.4 ←	96 →	138 →
→	Myanmar (dříve Barma) (76)	14.5 →	169 →	1.0	74 →	104 →
→	Namibie (85)	223.4 →	658 →	17.7 →	45 →	61 →
—	Nauru (-)		134 →		25	30
→	Německo (100)		5 →	<0.1	4	4 →
→	Nepál (65)	0.4	244 →	0.4	46 →	59 →
→	Niger (52)	59.1 →	314 →	1.0	148 →	253 →
→	Nigérie (63)	21.0 →	615 ←	3.5 →	99 →	191 →
→	Nikaragua (72)	1.2 →	74 →	0.2	29 →	36 →
—	Niue (-)		85 →			
→	Nizozemsko (100)		6 →	0.1	4	5 →
→	Norsko (100)		4 →	<0.1	3 →	4 →
→	Nový Zéland (98)		9 →	<0.1	5 →	6 →
→	Omán (99)	<0.1 →	14 →		10 →	12 →
→	Pákistán (64)	0.8	263 →	<0.1	78 →	97 →
→	Palau (99)		51 →		10 →	11 →
→	Panama (91)	2.9 →	43 →	0.8	18 →	23 →
→	Papua-Nová Guinea (68)	12.3 →	513 →	1.6 →	54 →	73 →
→	Paraguay (85)	0.2	100 →	0.3	19 →	22 →
→	Peru (86)	2.9	187 →	0.5	21 →	25 →
→	Pobřeží slonoviny (79)	24.9 →	747 ←	6.4	90 →	127 →
→	Polsko (100)		27 →	<0.1	6 →	7 →
→	Portugalsko (99)		24 →	0.4	3 →	5 →
→	Rakousko (-)		10 →	0.2	4 →	5 →
←	Rovníková Guinea (59)		404 ←	2.9	124 ←	206 ←
=	Rumunsko (96)		140 →	<0.1	16 →	18 →
=	Ruská federace (98)		125 →	0.8	14 →	16 →
→	Rwanda (53)	102.1 →	562 ←	3.1 →	98 →	160 →
→	Řecko (100)		16 →	<0.1	4 →	4 →
→	Salvador (79)	<0.1	64 →	0.8	22 →	25 →
→	Samoa (97)		25 →		23 →	28 →
→	San Marino (—)		5 →		3 →	3 →
→	Saúdská Arábie (97)	<0.1	62 →		21 →	25 →
=	Senegal (71)	119.3 →	504 →	0.8	60 →	116 →
→	Seychely (—)		56 →		12 →	13 →
←	Sierra Leone (61)	95.4 ←	977 ←	1.4	159 →	270 →

ZDROJ:
Malárie: World Malaria Report 2005,
UNICEF and WHO
(www.dtm.who.int/hym/2005/)

Tuberkulóza: Communicable Disease Global
Atlas Database, WHO
(www.who.int/globalatlas).
Lidé žijící s HIV/AIDS: 2007 Report on the
global AIDS epidemic, UNAIDS.

Kojenecká úmrtnost: The State of the World's Children
2008, UNICEF (www.unicef.org/sowc08).
Úmrtnost do 5 let: The State of the World's Children
2008, UNICEF (www.unicef.org/sowc08).

Podrobnější údaje o letech, na něž se vztahují
data, lze najít v úplných tabulkách na
www.socialwatch.org/statistics/2008
Definice ukazatelů jsou uvedeny na konci
tabulky.

Souhrn: SOUČASNÁ SITUACE (barva) VÝVOJ (šipka-ikona)	ZEMĚ (hodnota BCI, 0–100)	MALÁRIE (případů na 1 000 lidí)	TUBERKULÓZA (případů na 100 000 lidí)	LIDÉ ŽIJÍCÍ S HIV/AIDS (věk 15–49, %)	KOJENECKÁ ÚMRTNOST (na 1 000 živě narozených)	ÚMRTNOST DO 5 LET (na 1 000 živě narozených)	
→	Singapur (91)		25 →	0.2	2 →	3 →	ZDRUŽENÍ: Malárie: World Malaria Report 2005, UNICEF and WHO (www.dmn.who.int/vm/2005/)
→	Slovensko (97)		18 →	<0.1	7 →	8 →	
→	Slovinsko (99)		15 →	<0.1	3 →	4 →	
→	Somálsko (-)	2.4	293 →	0.9	90 →	145 →	
→	Spojené arabské emiráty (99)		24 →		8 →	8 →	
=	Spojené království (99)		12 →	0.1	5	6 →	
→	Spojené státy americké (99)		3 →	0.5	6 →	8 →	
—	Srbsko (-)		41		7	8	
=	Středoafriická republika (65)	24.7 →	528 ←	10.0 →	115	175	
→	Súdán (76)	91.8 →	419 ←	1.5	61 →	89 →	
→	Surinam (86)	33.7 ←	95 →	1.6	29 →	39 →	
→	Svatá Lucie (98)		22 →		12 →	14 →	
→	Svatý Kryštof a Nevis (95)		17 →		17 →	19 →	
→	Svatý Tomáš a Princův ostrov (82)	393.5 →	252 →		63	96 →	
→	Svatý Vincent a Grenadiny (93)		47 →		17	20 →	
←	Svazijsko (77)	34.0 ←	1084 ←	34.5 →	112 ←	164 ←	
→	Sýrie (94)	<0.1	40 →		12 →	14 →	
→	Šalamounovy ostrovy (82)	189.9 →	194 →		55 →	73 →	
→	Španělsko (99)		24 →	0.4	4	4 →	
→	Srí Lanka (98)	0.6 →	80 →	<0.1	11 →	13 →	
=	Švédsko (100)		5 →	0.1	3	3 →	
→	Švýcarsko (97)		5 →	0.3	4	5 →	
→	Tádžikistán (85)	0.9	298 ←	0.1	56 →	68 →	
→	Tanzanie (73)	289.7 →	459 ←	5.9 →	74 →	118 →	
→	Thajsko (96)	0.6 →	197 →	1.1	7 →	8 →	
→	Togo (71)	92.1 →	787 ←	2.9 →	69 →	108 →	
→	Tonga (95)		34 →		20 →	24 →	
=	Trinidad a Tobago (95)		10 →	2.5	33	38 ←	
→	Tunisko (95)		28 →	0.1	19 →	23 →	
→	Turecko (92)	0.1	32 →		24 →	26 →	
→	Turkmenistán (-)	<0.1	78 →	<0.1	45 →	51 →	
→	Tuvalu (89)		504 →		31 →	38 →	
=	Uganda (59)	477.9 ←	561 ←	6.3 ←	78 →	134 →	
=	Ukrajina (99)		114 ←	1.0	20	24	
→	Uruguay (96)		31 →	0.4	11 →	12 →	
→	Uzbekistán (=)	<0.1	145 ←	0.2	38 →	43 →	
→	Vanuatu (87)	71.9 →	65 →		30 →	36 →	
→	Venezuela (95)	1.2	52 →	0.6	18 →	21 →	
→	Vietnam (90)	0.5	225 →	0.4	15 →	17 →	
→	Východní Timor (60)	40.9	789 →		47 →	55 →	
→	Zambie (73)	190.2 →	568 →	15.8 →	102	182	
—	Západní břeh a Gaza (-)				20 →	22 →	
←	Zimbabwe (80)	97.6 ←	597 ←	19.2 →	68 ←	105 ←	

Tuberkulóza: Communicable Disease Global Atlas Database, WHO (www.who.int/rf/globalAtlas),
Lidé žijící s HIV/AIDS: 2007 Report on the Global AIDS epidemic, UNAIDS.

Kojenecká úmrtnost: The State of the World's Children 2008, UNICEF (www.unicef.org/sowc08).
Úmrtnost do 5 let: The State of the World's Children 2008, UNICEF (www.unicef.org/sowc08).

Podrobnější údaje o letech, na něž se vztahují data, lze najít v úplných tabulkách na www.socdatawatch.org/statistics/2008
Definice ukazatelů jsou uvedeny na konci tabulky.

DEFINICE UKAZATELŮ:

Malárie (případů na 1 000 lidí): Celkový počet případů malárie hlášených Světové zdravotnické organizací zeměmi, v nichž je malárie endemická, na 1 000 lidí. Mnoho zemí hlásí pouze laboratorně potvrzené případy, ale mnoho zemí v subsaharské Africe hlásí také klinicky diagnostikované případy.

Nejnovější dostupné údaje: 2003; vývoj od roku 1990.

Tuberkulóza (případů na 100 000 lidí): Celkový počet případů tuberkulózy hlášených Světové zdravotnické organizací na 100 000 lidí. Případ tuberkulózy je definován jako pacient, u něhož byla tuberkulóza potvrzena bakteriologicky nebo diagnostikována klinicky.

Nejnovější dostupné údaje: 2005; vývoj od roku 1990.

Lidé žijící s HIV/AIDS (věk 15–49, %): Procento dospělých (ve věku 15–49 let) žijících s HIV/AIDS.

Nejnovější dostupná data: 2005; vývoj od roku 2001.

Kojenecká úmrtnost (na 1 000 živě narozených): Počet kojenců, kteří zemřou v daném roce před dovršením jednoho roku věku, na 1 000 živě narozených dětí.

Nejnovější dostupné údaje: 2006; vývoj od roku 1990.

Úmrtnost do 5 let (na 1 000 živě narozených): Pravděpodobnost úmrtí mezi narozením a přesně pátým rokem věku přepočítaná na 1 000 živě narozených dětí. Nejnovější dostupné údaje: 2006; vývoj od roku 1990.

Metodologické poznámky a pokyny jsou uvedeny na konci oddílu.

Globalizace a její patologie

Zpráva Světové zdravotnické organizace (WHO) za rok 2007¹ zdůrazňuje úsilí, které bylo vynaloženo za posledních 57 let na dosažení relativně stabilní globální hygienické bezpečnosti, počínaje vydáním prvních právně závazných předpisů² k prevenci šíření nemocí v mezinárodním měřítku.

Přes všechny snahy a znalosti nashromážděné od té doby současná situace přináší komplikace, které byly před půl stoletím nepředvídatelné. Podle nejnovějších odhadů podnikly roku 2006 cestu letadlem přibližně 2 miliardy pasažérů. Tento ukazatel udivující mobility, kterou dnes umožňuje technický pokrok, je současně z jiného pohledu potenciální hrozbou pro globální hygienickou bezpečnost. Takové množství cestujících může způsobit, že se epidemie vzniklá v některé části světa přenesou za pár hodin na druhou stranu zeměkoule.

Zpráva varuje také před dalšími okolnostmi ohrožujícími světový hygienický systém. Za posledních 30 let vzrostl nebývalou rychlostí počet nově identifikovaných nemocí. „Dnes existuje skoro 40 nemocí, jež byly před jednou generací neznámé. Navíc za posledních pět let WHO ověřila v celosvětovém měřítku přes 1 100 epidemických událostí.“³

K těmto jevům lze přidat další, související s velkými nehodami, změnou klimatu, nový výskyt nemocí, o nichž se myslelo, že jsou pod kontrolou nebo zcela vykořeněné a které nyní získaly větší odolnost. Mnohé z těchto jevů jsou nechtěnými důsledky pokroku v globálním měřítku, ba dokonce i úspěchů v oblasti zdravotnictví.

Globální riziko, nestejně problémy

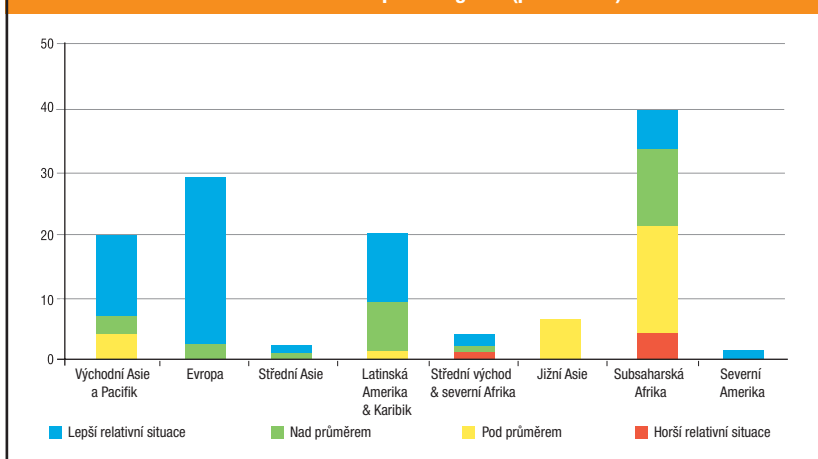
Uvedená situace je dokladem globálního dosahu různých hrozeb. Jediný způsob, jak čelit těmto novým výzvám, spočívá ve sklopení opatření, která podnikají samostatně jednotlivé země, do nově vyvinuté a realizované globální politiky, v níž musí rozvinuté země pomáhat rozvojem a zejména těm nejchudším nejen z toho důvodu, aby byly odčiněny nespravedlnosti mezi Severem a Jihem, ale také proto, že rozvinuté země nemohou zajistit hygienickou bezpečnost na svém území, jestliže nebudou dbát o to, co se děje v ostatních.

Nicméně z faktu, že rizika jsou globální, nevyplývá rovnoměrné rozdělení problémů: také zde panuje mezi rozvinutými zeměmi a zbytkem planety

TABULKA 1. Průměrné ukazatele u zemí s lepší a horší relativní zdravotní situací

		Malárie (případů na 1 000 lidí)	Tuberkulóza (případů na 100 000 lidí)	Lidé žijící s HIV/AIDS (věk 15–49 let, %)	Kojenecká úmrtnost (na 1 000 živě narozených)	Úmrtnost do 5 let (na 1 000 živě narozených)
Horší relativní situace	Průměr	172	565	9	108	174
	Počet zemí	19	21	19	21	21
Lepší relativní situace	Průměr	0.6	41	0.3	12	14
	Počet zemí	28	98	74	98	98
Celkem	Průměr	52	199	2	39	56
	Počet zemí	103	185	148	185	185

TABULKA 2. Současná zdravotní situace podle regionů (počet zemí)

TABULKA 3. Současná zdravotní situace a její vývoj (počet zemí)

	←	↔		→	→	Celkem
Lepší relativní situace	1	7	6	5	2	21
Nad průměrem	0	2	8	10	12	32
Pod průměrem	0	0	7	10	18	35
Horší relativní situace	0	0	16	70	11	97
Celkem	1	9	37	95	43	185

asymetrie, nerovnost a nespravedlnost způsobující, že globální hrozby nadělají mnohem více bezprostředních škod v chudších a nerovnějších společnostech. Celkový přehled v Tabulce 1 uvádí průměry pro různé nemoci u zemí s lepší a horší hygienickou situací. V případě malárie trpí ve znevýhodněné skupině touto nemocí skoro každý pátý člověk, zatímco ve zvyhodněné skupině méně než jeden z tisíce. Tuberkulóza se vyskytuje v zemích s horší relativní situací patnáctkrát častěji než ve skupině privilegovanějších zemí.

Konečné trendy pandemie HIV/AIDS vyplývající ze srovnání zpráv za letošní a minulý rok ukazují, že situace ve znevýhodněných zemích zůstává beze změn s 9 % nositelů ve věkové skupině 15–49 let, zatímco u zemí s lepší relativní situací došlo k mírnému zlepšení z 0,4 % na 0,3 % referenční populace.

Dalšími rozhodujícími ukazateli pro pochopení globální situace jsou kojenecká úmrtnost (do jed-

noho roku) a úmrtnost do 5 let věku. Po řadu let se kojenecká úmrtnost všeobecně považovala za ukazatel celkového stupně rozvoje země. V poslední době vedla realizace specifických politik k určitému pokroku ve snižování kojenecké úmrtnosti, který nijak nekoreluje s pokrokem v celkovém vývoji dané země. Obtížnější však bývá snižování úmrtnosti dětí do pěti let, protože vyžaduje dlouhodobější změny v přístupu ke zdravotnickým službám a v kvalitě života. Z tohoto důvodu je úmrtnost v prvních několika letech života nadále vhodným ukazatelem celkové hygienické situace v zemi. Číselné údaje u této proměnné naznačují ve srovnání s předchozím rokem relativně neměnnou situaci. Nemění se také odstup mezi zeměmi v lepší a horší situaci: úmrtnost do pěti let je v druhé skupině pořád třináctkrát vyšší než v první.

Jestliže porovnáme situace zemí v jednotlivých zeměpisných zónách (Tabulka 2), vidíme zcela jasně,

1 World Health Organization (WHO) (2007). The World Health Report. A safer future: global public health security in the 21st century.

2 Mezinárodní zdravotní předpisy (IHR, International Health Regulations) přijaté roku 1951. Nové, rozšířené a revidované IHR vstoupily v platnost v červnu 2007.

3 WHO, op. cit.

jak strašné jsou poměry v subsaharské Africe.

Pokud jde o celkový pokrok ve zdravotní oblasti, porovnání současné situace s předchozí vede k povzbudivějším závěrům, přinejmenším pro

země, které jsou schopny poskytovat potřebné informace. Z těchto 185 zemí pouze 10 zaznamenalo regresí, zatímco tři čtvrtiny jich zaznamenaly mírný nebo významný pokrok. Hodnoty pro Rovnickovou

Guineu však ukazují, že zde pořád pokračuje značná regrese. ■

Údaje o kojenecké úmrtnosti v zemích s horší relativní situací jsou hrozné. V této podskupině je průměrná kojenecká úmrtnost 108 dětí na 1 000 živě narozených, což je devítinásobek kojenecké úmrtnosti ve skupině s lepší relativní situací. Značné rozdíly jsou také uvnitř znevýhodněné skupiny.

Jedenáct zemí vykazuje dvojnásobek průměru, tj. přes 200 úmrtí na 1 000 živě narozených: v těchto zemích zemře do jednoho roku každé páté dítě.

Země	Kojenecká úmrtnost (na 1 000 živě narozených)	Země	Kojenecká úmrtnost (na 1 000 živě narozených)	Země	Kojenecká úmrtnost (na 1 000 živě narozených)
Sierra Leone	270	Libérie	235	Demokratická rep. Kongo	205
Angola	260	Mali	217	Burkina Faso	204
Afghánistán	257	Čad	209	Guinea-Bissau	200
Niger	253	Rovníková Guinea	206	Průměr pro 185 zemí	39